

Motion till riksdagen 2020/21:1688

av **Niklas Wykman (M)**

Värna Östersjötummlaren

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att etablera marina skyddade områden för att värna platser som är viktiga för Östersjötummlarens fortplantning och överlevnad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att agera tillsammans med övriga länder runt Östersjön för att EU ska införa ett förbud mot bottentrålning av torsk i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med berörda aktörer inom fiskerinäringen bör få ett utökad uppdrag och resurser för att intensifiera arbetet med att rensa Östersjön från spökgarn och annat marint skräp och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att prioritera och stärka arbetet mot övergödning i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Östersjön präglas av många allvarliga miljöproblem. Sverige är det land som har längst kust mot Östersjön, varför vårt ansvar för det marina livet i havet är stort. Att värna Östersjöns miljö och djurliv är också av stort värde för det svenska fisket och alla medborgare i form av de naturvärden som människor åtnjuter. Östersjötummlaren är en distinkt art av tumlare och påträffas i hela södra Östersjön, från Stockholms skärgård till vattnen runt Bornholm och Blekinge. För närvarande är arten rödlistad som akut hotad. De största hoten mot tummlaren är miljögifter och fiske där tummlaren blir bifångst. Arten har varit fridlyst sedan 1973, men har inte återhämtat sig helt sedan jakten på Östersjötummlaren upphörde under mitten av 1900-talet, framför allt på grund av de nya hoten mot arten. Antalet Östersjötummlare har minskat under lång tid och idag uppgår populationen till ett par hundra individer.

Med gemensamma insatser kan vi rädda Östersjötummlaren och bidra till att arten ökar i antal. Sverige har under de senaste åren vidtagit flera åtgärder för att förbättra miljön i Östersjön. Sverige tog exempelvis under Alliansens tid vid makten tillsammans med Finland initiativ till att starta BSAP-fonden. Fonden, som har för avsikt att genomföra Baltic Sea Action Plan, har under flera år finansierat ett stort antal projekt för att förbättra miljön i Östersjön. Vissa platser i Östersjön är särskilt viktiga för tummlaren. Det finns skäl att givet det akuta läget för tummlaren säkerställa hur vi kan skydda dessa marina områden bättre, genom översyn av ändringar av transportvägar för vissa fartyg och en mer kontrollerad mänsklig närvaro i form av upprättande av vissa reservat och andra mer skyddade områden.

Torsk och sill är den viktigaste födan för Östersjötummlaren. Det ohållbara torskfisket i Östersjön är ett stort problem. Det ohållbara fisket påverkar hela ekosystemet och påverkar populationerna av andra djur. Ett trålstopp av torsken i Östersjön nu skulle kunna få effekt på relativt kort sikt. Det är också ett beslut i samklang med försiktighetsprincipen, när nu en genetiskt unik art riskerar att försvinna. På längre sikt skulle ett stopp för bottentrålning också ge ett bestånd med större torskar starka nog att röra sig över större delar av Östersjön. Det skulle gynna det hållbara, kustnära fisket. Det är regeringarna runt Östersjön som tillsammans kan få EU att införa förbud mot bottentrålning. Här kan Sverige spela en viktig roll som pådrivande. Ett ensidigt svenskt förbud har dock begränsad nytta, varför Sverige bör agera i EU tillsammans med andra länder runt Östersjön.

EU-kommissionen har nyligen riktat kritik mot Sverige för att inte tillräckliga åtgärder har vidtagits för att skydda tummlaren. Utöver att fisket måste bli mer hållbart genom att se till att de mest aggressiva fiskemetoderna i Östersjön minskar, är fortfarande nedskräpningen från fisket ett stort problem för djurlivet i de svenska haven. Framför allt är spökgarnen, det vill säga förlorade nät i haven, ett stort problem. Djur som tumlare, sälar och fåglar trasslar in sig i de kvarglömda näten och drunknar. Åtgärder för att minska det marina skräpet behöver vidtas nationellt, men även på EU-nivå och internationellt. Kommunerna har idag det främsta ansvaret över omhändertagandet av det marina skräpet. Det samlade nationella ansvaret behöver bli mer omfattande och tydligare. Havs- och vattenmyndigheten har intensifierat arbetet med att samla in marint skräp, men mer kan göras. Det är angeläget att myndigheten får ytterligare resurser till arbetet att få upp marint skräp och att det utreds hur fiskerinäringen kan involveras mer för att vara en del i det arbetet för att ta ansvar för deras förlorade fiskeredskap som har stor negativ påverkan på det marina livet.

Det är avgörande att prioritera arbetet mot övergödning för att kunna värna djurlivet i Östersjön. Det är positivt att halterna av fosfor och kväve nu långsamt går ner i Östersjön, men mycket mer kommer att behöva göras framåt. För att minska övergödningen behövs mer internationellt samarbete och lokala åtgärder. Att utlysa statliga innovationspriser för att finna kommersiellt gångbara och miljömässigt hållbara lösningar på övergödningens problematik kan vara en viktig åtgärd för att göra Östersjön till ett friskare hav. Att utveckla arbetet och insatserna för att rena Östersjön från gifter och motverka övergödningen ska vara en hörnsten i svensk miljöpolitik.